

Any I N.º 3
15 d'abril del 1937

Companya

REVISTA DE LA DONA

**"CONQUISTEM LA
VICTÒRIA PER A AS-
SEGURAR UN ESDE-
VENIDOR LLUMINÓS
ALS NOSTRES FILLS"**

**és el crit d'aquesta
teixidora de Sants.**

30
cèntims

Foto muntatges
M. FRIEDFELD

© Archivos Estatales, cultura.gob.es

Companya

DIRECCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
PI I MARGALL, 64, principal, dreta
Telèfon 74309 : BARCELONA

S
E
S
M
A
R
I
A
B
A
L
D
Ó
D
E
T
O
R
R
E
S
M
A
R
I
A
D
O
L
O
R
S
B
A
R
G
A
L
L
Ó
A
U
R
O
R
A
B
E
R
T
R
A
N
A
C
A
R
M
E
C
O
N
D
E
C
O
N
C
E
P
C
I
O
C
A
T
A
S
Ú
S
C
O
N
D
E
L
À
R
I
A
E
S
C
O
L
A
M
A
T
I
L
D
E
H
U
I
C
I
A
N
N
A
M
U
R
I
A
C
A
R
M
E
M
O
N
T
O
R
I
O
L
M
A
R
G
A
R
I
D
A
N
E
L
K
E
N
«P
A
S
I
O
N
A
R
I
A»
F
R
A
N
C
E
S
C
A
P
R
A
T
M
A
R
I
A
P
I
D
E
F
O
L
C
H
M
E
R
C
È
R
O
D
O
R
E
D
A
I
S
O
L
I
N
A
V
I
L
A
D
O
T
M
A
R
I
A
T
E
R
E
S
A
V
E
R
N
E
T

R
E
D
A
C
T
O
R
E
S
M
A
R
I
A
L
L
U
I
S
A
B
A
R
G
É
S
L
E
N
A
I
M
B
E
R
T
M
O
N
T
S
E
R
R
A
T
M
A
R
T
I
N
E
Z
E
L
O
I
N
A
R
M
A
L
A
S
E
C
H
E
V
A
R
R
Í
A

SENYORS homes: en aquestes últimes setmanes de la crisi les dones hem sofert molt.

Hem escoltat les vostres veus, els vostres crits, les vostres discussions. Hem vist als vostres periòdics publicar coses insospitades i inquietants. Us hem vist de malhumor, agitats, agres, tossuts, empenyats en un desig estrany, malgrat que molta gent assegurava que solament es tractava d'una cartera més en el Govern...

Senyors homes: les dones que amb vosaltres vivim, les que us hem dut al món, les que us donem els nostres fills per al front, no volem que continueu més per aquest mal camí. Perquè som la meitat de la vida tenim dret a parlar, i ho fem amb tota la responsabilitat, per a demanar-vos que deixeu els vostres nervis a casa vostra quan aneu a les vostres reunions, que discutiu amb honradesa intel·lectual, deixant parlar el vostre contrincant, escoltant-lo amb lleialtat, sense prejudicis; deixant-lo que expliqui les seves raons; deixant-vos, amb bona fe, penetrar d'elles per a rebutjar-les després si no us convencen o acceptar-les si valen la pena. Si el vostre criteri és just i els vostres arguments consistents, ningú no podrà treure-us la raó.

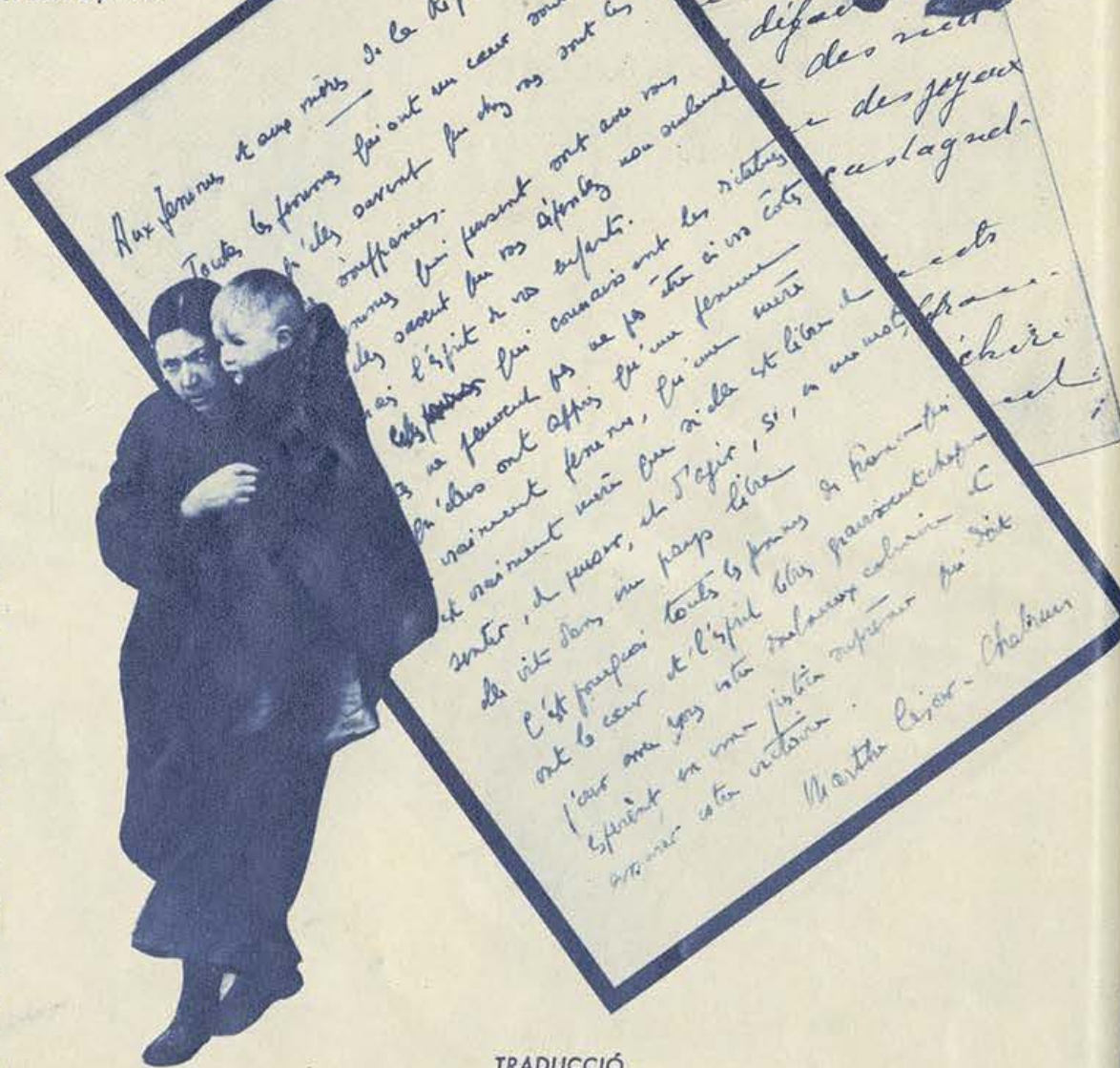
Senyors homes: les vostres dones us demanen cordialitat. Estrenyeu-vos les mans. Que ningú no es miri amb recel, que ningú es consideri més que com a germà. Ben junts, ben units, ben forts, ben segurs els uns dels altres. Mireu que el veritable enemic ens espia i espera per a descarregar el cop.

Harmonia, cordialitat, unió.

LES DONES FRANCESES ENS ANIMEN

MARTHE CÉSAR CHABRUN i Madame VÍCTOR BASCH són dues intel·lectuals franceses que des de fa anys treballen contra el feixisme. Grans amigues d'Espanya i de Catalunya, ja durant el bienni negre varen prendre part activa en la campanya de mitings i conferències que el Comitè d'Ajuda al Poble Espanyol va organitzar en pro dels antifeixistes d'Ibèria. Ara treballen incansablement en el dit organisme i sobretot en el Comitè Mundial de Dones contra la Guerra i el Feixisme, d'on ens trameten continuament robes i medicaments.

A Marthe César Chabrun, a Madame Víctor Basch, al Comitè d'Ajuda al Poble Espanyol, al Comitè de Dones contra la Guerra i a tants altres antifeixistes francesos anònims que ens presten llur solidaritat els agraïm llur suport i els prometem no defraudar les esperances que tenen posades en el nostre poble.

TRADUCCIÓ

GLORIOSOS SOLDATS QUE COMBATEU PER UN IDEAL I QUE AMB ELS MOTS

«No passaràn!» als llavis oferiu les vostres joves vides en holocaust: salut.

Salut a vosaltres, dones heroiques, que amb el vostre esperit de sacrifici total honoreu la humanitat i que escolteu impàvides, sense defallir, els mortals tac-tacs de les metralladores en lloc de l'alegre repicament de castanyoles d'abans.

I salut a vosaltres, infants màrtirs, que la vostra sofredra muda ens omple de dolor i fa pujar del nostre cor un crit d'esglai cada cop que, durant la nit, se'ns apareix la vostra imatge.

Aquests sacrificis, lliurement consentits per tothom, us valdran la victòria final. MADAME VÍCTOR BASCH

A LES DONES I A LES MARES DE LA REPÚBLICA ESPANYOLA

Totes les dones de cor són amb vosaltres perquè saben que per damunt de vosaltres planen grans sofriments.

Totes les dones que pensen estan amb vosaltres perquè sabeu defensar no tan sols la vida, sinó l'esperit dels infants.

Totes les dones que saben de dictadures feixistes no poden menys que romandre al vostre costat perquè han après que una dona no és veritablement dona, que una mare no és veritablement mare, si no és lliure de sentir, de pensar i d'actuar; en una paraula, si no viu en un país de llibertat.

És per això que totes les dones de França que tenen el cor i l'esperit lliures pugen amb vosaltres cada dia el vostre dolorós calvari i viuen esperançades en una justícia suprema que us donarà la victòria.

MARTHE CÉSAR CHABRUN

esforç per a guanyar la guerra. Ja ens hem ofert als
Sindicats perquè se'ns dongui qualsevol feina durant
les hores que no treballem ací.

—.....?
—A mi em sembla que, una vegada guanyada la
guerra, haurem de treballar molt més; és natural: tot
el que ha estat destruït s'haurà de reconstruir de nou,
i, demés, voldrem que Espanya i Catalunya siguin
grans i que els pobles que no ens han ajudat s'aver-
gonyixin de no haver-ho fet en veure el que el poble
treballador d'Espanya és capaç de realitzar.

—.....?
—Vols saber què farem nosaltres en cas d'atac
per gasos? La veritat és que algunes de nosaltres
seguim cursos d'infermeres, però ens agradaria molt
que tu puguessis organitzar per a totes nosaltres,
amb l'ajut de COMPANYYA, uns cursets per a la nostra
fàbrica que ens ensenyessin el que les dones hem de
fer per tal d'ajudar els infants i els vells en aquests
casos i saber fer les primeres cures a un gasejat; nos-
altres aleshores escolliríem un grup de dones, les més
capaces, que tindrien la missió d'ajudar i sortir al
carrer per a prestar llurs serveis.

—.....?
—Sí, nosaltres ja fem pràctiques d'electricistes,
però unes quantes voldríem arribar a tenir el títol
d'electricista; vosaltres podríeu orientar-nos en aquest
sentit.

—Si se'ns diu que les dones tenim els mateixos
drets que els homes —afegí una altra,— també volem
que se'ns faciliti la manera d'arribar a tenir els ma-
teixos títols.

—.....?
—La guerra exigeix molts sacrificis, i nosaltres els
farem tots. No entenem moltes coses perquè no ens
són explicades, però el que sí sabem del cert és que
la classe treballadora guanyarà molt, i per això
nosaltres ajudem amb el que podem i estem disposa-
des a fer molt més.

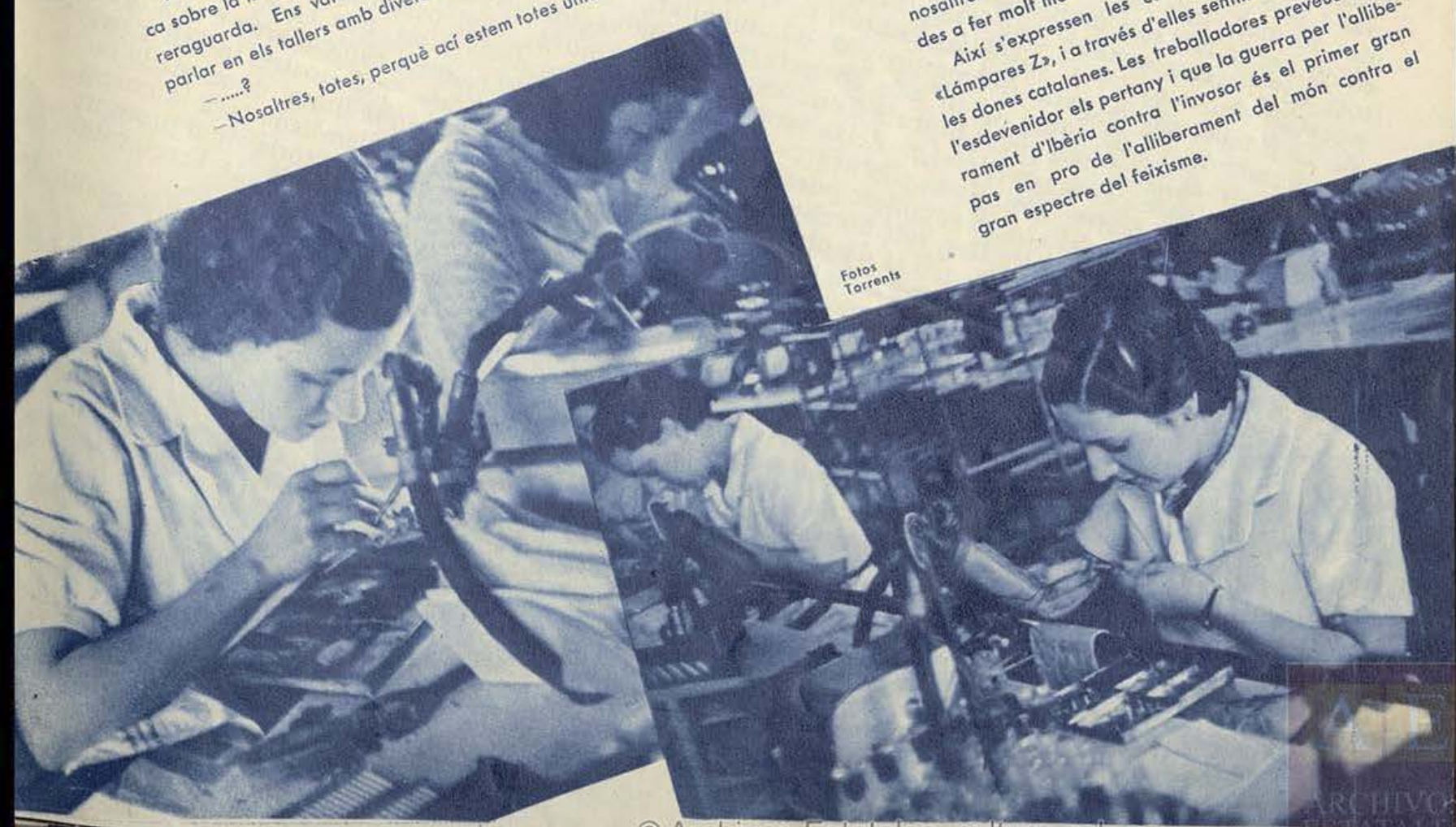
Així s'expressen les companyes de la fàbrica
«Làmpares Z», i a través d'elles sentim la veu de totes
les dones catalanes. Les treballadores preveuen que
l'esdevenidor els pertany i que la guerra per l'allibe-
rament d'Ibèria contra l'invasor és el primer gran
pas en pro de l'alliberament del món contra el
gran espectre del feixisme.

FÀBRIQUES

«LÀMPARES Z»

ARRIBEM a la fàbrica. És un edifici vast. La instal·lació — que el Co-
mitè d'Empresa, molt amablement, es va complaure en ensenyar-
nos — és de les més perfectes i modernes.
El que nosaltres volíem saber era què pensaven les dones de la fàbri-
ca sobre la necessitat de mobilitzar-se i ocupar els llocs dels homes a la
reraguarda. Ens varen ésser donades tota mena de facilitats i vaig
parlar en els tallers amb diverses noies.

—.....?
—Nosaltres, totes, perquè ací estem totes unides, volem fer el màxim

Fotos
Torrents

A. H. N.
S. GUERRA CIVIL

LES DONES DE CATALUNYA TREBALLEN...

de la lluita per la llibertat del nostre poble i de tots els pobles oprimits del món sencer.

Sembla mentida que en tan poc temps les dones s'hagin capacitat en tanta manera i per a tan diversos treballs com se'ls encomana.

Les guarderies, els hospitals, les fàbriques, les oficines, els serveis públics, els camps, al front, per tot, les dones donen llur esforç generós, perquè saben ben bé que del triomf en vindrà un futur feliç per a llurs fills i per a elles mateixes.

Les dones de Catalunya treballen, treballen intensament, perquè estan plenament convençudes que de llur treball a la reraguarda i del braó dels nostres lluitadors al front en sorgirà una Pàtria nova, plena de saó, alliberada de prejudicis, més justa, més noble, més bella...

Cal treballar encara més, dones de Catalunya; cal prestar tot el suport al nostre Govern de la Generalitat; cal demostrar a tothom que no ha estat endebedades que s'ha dipositat la confiança en nosaltres, perquè en la cruïlla trágica per la qual Catalunya i la República travessen ens hi juguem la cartha magna del nostre esdevenidor i de la grandesa de la nostra terra estimada i dels nostres obrers i les nostres dones, alliberades del pes incommensurable que els segles havien dipositat damunt les espatlles de tots...

Fem amb l'esforç de tots que aquestes tardes primaverals, tan magnífiques, no s'hagin de tacar amb la sang innocent dels nostres infants, que la terra envellutada, verda i prometedora no es vegi perturbada pels ocells negres de la mort, que l'alegria del viure sigui el resultat esplendorós d'una propera victòria, pel nostre treball i pel nostre braó en la lluita; dones de la reraguarda, treballeu amb tota la nostra ànima perquè la victòria sigui prompte un fet i el pesombre de l'esclavatge s'allunyi per sempre més.

Maria Dolors Bargalló

ELS camps de la nostra terra semblen envellutats de tan verds; els arbres han tret ja la nova florida; la primavera ha sorgit altra volta, parlant-nos d'amor, de pau, de treball. El silenci dels camps i de les muntanyes ens fa somniar, cap al tard, amb totes les belles coses de la vida, amb la meravella del paisatge tan estimat i que com més el coneixeu, encara el trobeu més i més formós, més i més captivador... L'esperit es deixa endur per la fantasia desitjosa de forjar belles quimeres; tots ens deixem anar en l'encís del moment pletòric de poesia i d'encant... Tot, absolutament tot, en el renovar de la primavera, us parla de comprensió, d'humanitat, de germanor... I de sobte, quan més abstrets esteu, un soroll lleu, al principi, com el bronzir d'una au misteriosa que s'acosta cap a vosaltres, es deixa sentir damunt de les vostres testes: són els ocells negres de la mort, que us desperten del vostre somni veu horrisona, i els esperes. Les sirenes deixen sentir llur veu desolació i la misèria tecs de les bombes, que porten la realitat.

Aleshores passegeu la vostra mirada arreu de Catalunya i us adoneu que aquells camps tan envellutats estan més conreats que mai, que un bellugueig d'abella laboriosa passa per entremig dels recs que la rella ha fet, que les dones treballen al camp, al revés dels altres anys, que ho feien els homes en la seva majoria...; aneu a les viles i veieu que les fàbriques i els tallers produeixen sense descans i que les dones també s'afanyen, treballen amb fe, amb anhel; aneu a les hores de sortida d'aquestes fàbriques i la vostra mirada resta sorpresa per les cares plenes de decisió de les joves i de les dones ja fetes, que són una acceptació tàcita de les responsabilitats que a totes ens atanyen en aquesta hora suprema

el MARTIRI DELS INNOCENTS

Les portes del cel, obertes
són, avui, de bat a bat.

Hi entren, a gran corrua,
tot d'homes espitregats;
als llavis, una blasfèmia;
ben closos llurs punys, irats.
Hi entren, escabellades,
i en el desordre més gran,
estol de míseres dones,
maleint i sanglotant.

I ningú, ningú els detura;
i ningú no els barra el pas,
perquè duen, en llurs braços,
pobres infants malmenats.

Les portes del cel, obertes
sempre foren als infants,
que entrar-hi, però, solien,
sens companyia de grans.

Mes, aquests, com s'ho farien?
Mes, aquests, com s'ho faran?
No poden, tots sols, valer-se...;
sols, maimés ja no es valdran.

Els arbres, prou tenen fruita
que penja de llur brancam!
Però com la collirien
si molts d'ells no tenen mans?

Els camins, massa que tempten
llur desig de llibertat!

Però els sagnen les ferides
de llurs peüets, destroçats.

Els ocells els encomanen
frisances de refilar.
Però se'ls nega la llengua,
que l'horror paralitzà.

Els pèsols d'olor dels marges,
tenen, els cecs, enartats.
Però, si en saben la flaire,
n'ignoren el viu esclat.

Perquè no poden valer-se,
pobres infants malmenats,
perquè no poden valer-se
ni maimés ja no es valdran,
les portes del cel, obertes
són, avui, de bat a bat,
i als que entren, ningú els pregunta
si han excel·lit o pecat.
Amb una blasfèmia als llavis
o bé amb el puny enlairat;
amb un renec, una súplica,
plor o crit, clam o regany,
tots troben la porta franca
mentre duguin, de la mà,
o ben estret, en llurs braços,
un infantó malmenat.

Carme MONTORIOL I PUIG

“FURIOSA ABOMINATIO FEMINAE”

Una malaltia soferta pels legistes
del 1889

ES una feina sorprenentment emocionant i pintoresca la que'ns espera. Consisteix —ja vàrem anunciar-ho en un passat article introductiu— en cercar els enteranyinats articles missògins del Codi civil del 1889 i, en tenir-los, alçarlos enlaire com una sargantana agafada per la cua, cridant ben fort: «¡Mireu, mireu què corria encara per casa nostra! Oh, com es nota que només féiem les neteges a mitges.»

Estem disposats a obrar amb l'atenció concentrada i terrible d'un Sherlock Holmes perquè no se'ns n'escapi ni un. Tots els preceptes del Codi que van contra la dona, i que abans del 19 de juliol encara regien, seran trets de llurs recons i mostrats públicament sota la llum del sol d'avui, com estesos damunt la platina del microscopi, perquè tots els sensats i els comprensius diguin, en observar-los: «Característiques pre-diluvianes. Missogínia furibunda. Crueltat màxima i egoisme arbitrari.»

Però no cometré l'error d'esmentar en primer lloc els que fan referència a la dona casada.

Perquè en un «menú» els plats forts es serveixen ordinàriament a darrera hora, i en un programa de cinema el «film» sensacional sol ésser l'últim.

Així també, quan es tracta de posar de manifest unes enormitats, ha de començar-se per les de menys categoria i anar augmentant el to fins arribar a l'enormitat summa.

Primer deixem pas als detallets...

Hi ha un article al Codi —un article petit i substanciós— que demostra fins a quin punt ens considera el legislador dignes de confiança.

És el 681. Diu: «No podrán ser testigos en los testamentos: 1.º Las mujeres, salvo lo dispuesto en el artículo 701.» (Ja ens referirem també a aquesta famosa excepció.) I segueixen, en apartats successius, els menors, els que no són veïns, els orbes i els sord-muts, els que no entenguin l'idioma del testador, els que tinguin trastornat el judici, els que hagin estat condemnats per falsificadors o perjurs, etcètera.

I no es tracta precisament de què això d'ésser testimoni ens faci una il·lusió boja. (Pel que a mi toca, confesso que no me'n fa gens.) Però és que no era possible dedicar-nos més flors en menys paraules. Després de semblant lletania, ja poden venir els poetes dient-nos que la dona és l'obra perfecta de la Natura, compendi de gràcies i de virtuts. Ja poden venir a posar-nos pels núvols... El més probable és que els diguem, amb les celles juntes i la cara de prunes agres:

—Mireu, deixeu-nos estar de cantarelles. No ens heu servit de res. Llegiu l'article 681, i sabreu el que la gent formal opina de nosaltres.—

La gent formal del 1889 opina que «ni pensar en confiar a una dona «això» d'ésser testimoni d'un testament! Quina ideal! A una dona un paper de responsabilitat! A una criatura com la do-

na, que té sempre la versatilitat i la inconsciència d'un menor; que mai no és capaç de fer-se càrrec de les situacions, com no se'l pot fer un pagès que baixi del «tros»; que acostuma a mirar sense veure, com un cec, i a escoltar sense sentir, com un sord; que té el cervell racialment comparable al d'un idiota; que té normalment inclinacions tenebroses a donar gat per llebre, com un falsificador consumat, i que és aficionada a desfigurar la veritat dels fets, com un perjur redomadíssim!

Confiar a una criatura de tal índole una missió de transcendència! Ara!

Si ens ho haguéssim de creure, tant ens valdria llançar-nos de cap a mar.

Menys mal que no ens ho creiem.

I anem per l'excepció de l'article 701. Resulta que se'ns deixa ésser testimoni d'una voluntat pòstuma en el cas especialíssim del testament fet en temps d'epidèmia. Aleshores «servim» perquè hi ha mortalitat en gran escala, i no és hora d'anar fent escarafalls...

Però... ens hem tornat tan malfiadets!

De la manera que han anat les coses, i sabent als legistes atacats per la «furiosa abominatio feminae», qualsevol ens fa deixar de dubtar de si, en efecte, «se echa mano» de nosaltres perquè no es pot triar... o bé de si ha estat disposat així amb l'esperança de què se'ns encomani l'epidèmia!

M.ª Lluïsa ALGARRA

LA HIGIENE EN EL CAMP

El problema sanitari de la vida rural ha estat tostemps completament negligit i no se li ha prestat l'atenció que mereix. Just és confessar que a Catalunya aquest problema assoleix proporcions de màxima gravetat. Visiteu, si no, les nostres masies. La mà de l'home aixecà allí la seva caseta, la seva llar, bonica i alegre vista de lluny, però en realitat ben diferent quan hom s'apropa a contemplar-la.

Als pocs passos tot l'ambient i el deliciós perfume de la Mare Natura desapareixen per a donar lloc a l'aire corromput i malsà d'unes habitacions sense ventilar i sense cap condició higiènica.

En aquestes cases es confon d'una manera lamentable la vida de les persones amb la de les bèsties, terrible barreja on al costat de la cuina dorm i menja el porc, menjadors per on passeja tota mena de bèsties de corral... En fi, no hi ha una prudencial separació entre la vida humana i l'animal de llurs estadants.

La Generalitat, i particularment la Conselleria de Sanitat i Assistència Social, té aquí un ample camp d'actuació. Seria de desitjar que no es perdés de vista tan greu problema, car de la seva solució depenen moltes coses bones per Catalu-

nya, potser la més important salvar la vida de molts infants que avui emmalalteixem per les males condicions de les llars pageses.

S'hauria d'organitzar una forta campanya perquè s'aprofitessin els medis naturals que tenen en la majoria de casos, com l'aigua i el sol, per exemple. És lamentable veure en ple camp i a ple sol unes habitacions gairebé sense finestres, quan hauria d'haver-hi grans obertures per on entrés el sol a dolls, aclarint amb la seva llum tots els recons i fent amable l'estança.

Un altre greu problema és l'aigua. Sovint veureu els habitants de les masies carregats amb cànirs, galledes o altres atuell, transportant el preciós líquid a llurs cases. La molèstia que això reporta fa que s'aprofiti l'aigua en forma inversemblant i que no es despengui tota la que s'hauria de menester, greu equivocació, ja que el factor principal per una vida sana és l'aigua —banys, dutxes, etcètera—. Parleu a la gent del camp d'aquestes coses: us miraran estranyats i ni us respondran, o, si ho fan, serà per a dir-vos que no els fa cap falta...

S'ha d'acabar amb tots aquests prejudicis; s'ha d'acostumar a la nova generació a una sèrie de pràctiques que fins ara consideraven innecessàries, però que en realitat es necessiten per tal d'obtenir una vida sana, base principal de la felicitat.

A l'ensem això donaria vida a milers d'obers que s'ocuparien en la canalització d'aigües potables, en instal·lacions elèctriques, obrint finestres on hi havia hagut sempre paret rasa, construint corrals separats de la casa i tantes altres coses no menys necessàries.

S'ha de fer tot el que calgui per tal que els camperols tinguin el màxim de confort; s'ha d'evitar a tota costa que abandonin el camp enlluernats pel benestar de la ciutat. És massa freqüent, per desgràcia, veure com la majoria de gent jove emigra cap a ciutat, deixant, amb la casa, uns pares vells i uns germanets petits, que faran com ells així que puguin i tinguin ocasió.

Cal donar-los facilitats de vida, treball, benestar; en una paraula, la sensació de què són persones, i que com a tals puguin viure. **M. MIQUEL**

LA LLUITA

La bona disciplina

PRIMER va ésser l'obediència dolorosa, irremeiable, a contracor, imposada sota l'amenaça de la presó, de la fam, de l'afusellament. Com que manaven ells, s'aprofitaven de la disciplina per a fer-nos defensar llur causa, que era, exactament, la contrària de la nostra. Encara que no sapiguessin, ni valguessin, ni tinguessin cap títol més que nosaltres, ens calia obeir-los tot esperant que madurés el nostre temps. Ells ens predicaven la resignació, i nosaltres la indisciplina. I es fomentà la desobediència amb actitud revolucionària, i es va exaltar la indisciplina com a símptoma de tot allò definitivament gran. Però moriren molts germans en aquella prèdica.

DESPRÉS vam ésser tots iguals. Sense reconèixer categories, ni tan sols aptituds, es suprimí la jerarquia i començà un foll copgirament de càrrecs i professions; el soldat es convertí en general, el general en mecanògraf, el mecànic en enginyer, l'enginyer en cartellista. Es varen degradar molts tècnics i enaltir molts idiotes. Ni tan sols es volia reconèixer l'heroi; i aquell que s'havia ascendit a ell mateix, perquè sí, perquè «li donava la gana», s'oposava a què fossin atorgades estrelles a qui n'era mereixedor per mèrits de trinxera. Mentrestant les vides cremaven com torxes fulgurants, ràpides, i algunes vegades inútilment. Així moriren molts dels nostres fills: tenint només al pensament la lluita per la lluita, la revolució per la revolució, les coses per les coses mateixes, i sense aconseguir deturar l'avanç de l'enemic.

Però heus-ací que de l'excés del mal en va sortir la salvació. Catalunya, Espanya, volien salvar-se; brollà el gust sà, robust, del poble antifeixista d'Ibèria; l'instint certer, pràctic, de la Catalunya encara irredent; i va començar la croada de «la nostra disciplina», de la disciplina «bona», tan diferent de la resignació que antany se'n volia, vanament, inculcar; tan distinta de la disciplina —virtut exemplar—, la disciplina per la disciplina mateixa, pel sol fet de quedar-se amb ella en actitud extàtica i beatífica.

S'aprenqué a considerar la disciplina com a punt de partida i no d'arribada, com es va aprendre a parlar de la lluita com a mitjà d'aconseguir la victòria, i de la victòria com a principi del camí de la felicitat. Calgué reconèixer que tan injust havia estat el tractar, al principi, desigualment els que eren iguals, com el tractar igualment els que eren diferents.

I ARA tothom parla de la disciplina com d'un factor essencial per a la victòria. El poble li ha comunicat la seva sava redemptora i la disciplina s'ha regenerat i s'ha passat als nostres rengles.

Hem vist clar que, manejada contra nosaltres pels nostres antagonistes, ens porta a l'esclavitud, però que aplicada «contra ells» és una magnífica força que permet coordinar i aprofitar tots els esforços i iniciatives populars, i portant-nos més ràpidament a l'alliberació, ens estalvia un gran nombre de baixes als fronts.

Hem de reconèixer, amb gran sorpresa, que «la nostra disciplina», lluny de disminuir la llibertat individual, serveix per a fer possible la completa llibertat de la personalitat humana.

I ens hem reconciliat amb la disciplina i l'hem elegida primordial aspiració de tot antifeixista sincer, tot esperit amic del progrés i de la llibertat, de tota dona que vulgui per als seus fills la pau, el treball i la felicitat; en un mot: de tots els que veritablement vulguin aixafar el feixisme.

Companyes! La disciplina és indispensable per a guanyar la guerra i assolir la nostra revolució popular. Ajudeu-nos a predicar la disciplina!

AMB LES FORCES CATALANES QUE LLUITEN A MADRID

MOLT matí sortim de Madrid, amb intenció de visitar un front on lluiten catalans. En les barricades finals —formidables barricades que l'heroisme i la sang del poble madrileny han fet infranquejables— ens exigeixen rigorosament, ara i adés, la documentació. Ens parem tantes vegades com els controls ens ho requereixen; ho fem sense neguitejar-nos, admirats de la perfecta organització. En l'últim parapet un guàrdia d'assalt, voltat d'altres, escriu damunt d'una paperera metàl·lica de l'Ajuntament.

—Es per a la promesa, oi? — fem nosaltres.

—Cal —ens contesta amb humor—. És el comunicat d'anit. A la meua xicota, havent-hi aquest al davant, jo no li escric.

Per fi, via lliure! Carretera enllà, ni un crit, ni un soroll, ni un dispar.

A la dreta i a l'esquerra, terra remoguda, automòbils esventrats, pins arrancats mostren els senyals de les últimes batalles. Però en resten molts d'aquests pins en la Dehesa de la Villa. Fem via, muts, callats, impressionats per aquestes escenes de desolació.

Arribem davant de la Ciutat Universitària. De sobte, buum... umm... un re-truny horrible, de canó, ens eixorda.

Els parafangs del cotxe trepiden escandalosament; el cristalls vibren també violentament.

—Ens han tocat— crida el xofer, que és andalús i tartamudeja con una mel·ladora.

I el cotxe sembla que es vagi a parar.

—Endavant! Endavant! No et paris— cridem al xofer.

Buum... umm... umm! El combat de canó ha començat i ens ha atrapat en el tinc de carretera més perillós.

Carretera avall, el cotxe es llança com un coet. Jo sento una mica de por i tinc entreoberta la porta del cotxe, a punt de saltar així que l'ocasió es presenti. Tot sigui per COMPANYIA.

Allà, al lluny, a Puerta de Hierro, es veuen bellugar-se unes figures. No puc contenir-me i pregunto, angoixada:

—No seran els facciosos? Ens haurem equivocat de camí?

El xofer andalús etziba un compliment a la Verge de la Macarena.

—Alto! — ens criden.

Quina por! Però no: són guàrdies nacionals, que, molt amables, ens indiquen on es troben les trinxeres.

Respiro i els miro com si ens acabessin de salvar d'un gros perill.

La major part de companys de les trinxeres són de Barcelona i ens reben amb gatzara. Tot són abraçades, rialles, salutacions afectuoses. Adhuc el canó ha emmudit breus moments.

Ens ho volen ensenyar tot; es barallen per a servir-nos de guies, per a poder parlar-nos.

—Mira, guaita, tenim de tot, fins xampany!—

Clavat en un arbre, hi ha un rètol que diu «Vil·la dels Agosarats». Mentre el fotògraf fa fotos de les trinxeres, nosaltres entrem a la «vil·la».

És una cova sòlidament construïda sota terra, tapada amb brançatges i estores; la fosca que hi ha és esgarriosa. Topem amb tots els llits.

—Ací vivim i dormim. No hi fa fred i tampoc hi ha humitat. Demés, les bales no hi arriben. Observa les planxes de ferro que ens protegeixen...

En efecte, allí dins hom deu trobar-se segur, però jo prefereixo l'aire lliure i procuro sortir-ne aviat. Els companys que

1.— En la Ciutat Universitària. Un alto al foc!

2.— El comandant Lister mostra al general Miaja un drap que els facciosos feien servir de bandera.

3.— El comunicat d'anit.

4.— Que vinguin, que els rebrem dignament!

5.— El rellevament.

6.— Material de guerra pres a l'enemic durant la seva vertiginosa fugida.

7.— Observant els efectes de la nostra artilleria.

8.— Foc!!!

amb tant d'entusiasme ens han ensenyat llur estatge es senten qualcom decebuts per les meves presses per a retornar a plena llum.

Sortim.

Al lluny se sent intensíssim foc de fuselleria.

—Es a la banda de Carabanchel — ens explica el comandant—. Ells volen atacar, però no els valdrà per a res.

Intervé un dinamiter, que diu:

—Des que començarem a organitzar l'Exèrcit Popular, els companys (que sempre, abans i ara, han estat herois) ataquen i resisteixen amb molta més eficàcia.

Perquè hi ha una millor disciplina, una millor organització; perquè hi ha una altra moral, tot ens surt millor.

—En vols? — ens crida amb camaraderia un company que menja ranxo.

Continuem resseguint trinxeres. Per entre els dos marges de la trinxera, en filera, avancen vers nosaltres uns homes ferrenys, barbuts, plens de fang, que acaben d'ésser rellevats de llurs llocs de combat.

—Ahl! Són catalanes? També nosaltres tenim ganes de retornar a Catalunya. Però fins que no acabem amb «aquests» no volem abandonar Madrid — ens diu un.

—Dieu a Barcelona — afegeix un altre — que en aquestes posicions hem clavet la nostra bandera barcelonina.

—Dieu a Barcelona — afegeix un altre — que en aquestes posicions hem clavet la nostra bandera barcelonina.

—Dieu a Barcelona — afegeix un altre — que en aquestes posicions hem clavet la nostra bandera barcelonina.

—Dieu a Barcelona — afegeix un altre — que en aquestes posicions hem clavet la nostra bandera barcelonina.

—Dieu a Barcelona — afegeix un altre — que en aquestes posicions hem clavet la nostra bandera barcelonina.

—Dieu a Barcelona — afegeix un altre — que en aquestes posicions hem clavet la nostra bandera barcelonina.

—Dieu a Barcelona — afegeix un altre — que en aquestes posicions hem clavet la nostra bandera barcelonina.

—Dieu a Barcelona — afegeix un altre — que en aquestes posicions hem clavet la nostra bandera barcelonina.

—Dieu a Barcelona — afegeix un altre — que en aquestes posicions hem clavet la nostra bandera barcelonina.

—Dieu a Barcelona — afegeix un altre — que en aquestes posicions hem clavet la nostra bandera barcelonina.

—Dieu a Barcelona — afegeix un altre — que en aquestes posicions hem clavet la nostra bandera barcelonina.

—Dieu a Barcelona — afegeix un altre — que en aquestes posicions hem clavet la nostra bandera barcelonina.

—Dieu a Barcelona — afegeix un altre — que en aquestes posicions hem clavet la nostra bandera barcelonina.

—Dieu a Barcelona — afegeix un altre — que en aquestes posicions hem clavet la nostra bandera barcelonina.

—Dieu a Barcelona — afegeix un altre — que en aquestes posicions hem clavet la nostra bandera barcelonina.

os Wa-Ro, Capella i Sánchez Catolà

© Archivos Estatales, cultura.gob.es

EL NOI

Conte per

Anna MURIÀ

**El grandios
Concurs de
"Companya"**

**—de—
novel·les
curtes
d'autor
femení**

TENIA un fill que era una glòria.

Alt, ceptat, amb colors de salut; alegre, rialler, viu; treballador, bo; moixainer com un cadell!

La Clemència s'hi embadalia contemplant el seu fill.

Molt que li havia costat de pujar-lo... Mort l'home quan el noi tenia dos anys, ella sola havia treballat per a fer-ne un home d'aquell xavalet mocós. Tenia les mans endurides del treball i el rostre arrugat del sofriment. Però, ahl, quina bella collita després de tants afanys! No n'hi havia pas cap de fill millor que el seu.

Era tota la seva il·lusió. Com que ella no era al món per a res més que per a ésser la mare d'aquell noi...

Ara només esperava que es triés companya i que li donés un grapat de nés eixerits que s'assemblarien a ell i li recordarien les primeres joies de la seva maternitat...

PERO ha arribat la guerra. El pesombre de les mares. El monstre que destróça els nois plens de vida com aquest fill de la Clemència.

Ella no vol saber per què és la guerra. Només sap que ha viscut, ha treballat i ha sofert tan sols pel noi. I no vol que l'hi prenguin!

Quines llàgrimes més amargues!... I havia cregut que ara ja podria reposar!

El veia més seriós el noi. Semblava inquiet. Ah, si li volgués fugir! A aquesta edat s'engresquen tan fàcilment...

Un vespre, havent sopat, ell mastegava ametlles i llegia el diari. No deia res. Tan xerraire que era abans! La mare, mentre començava a desparar la taula, el vigilava de cua d'ull i cada vegada que entrava a la cuina, que ell no podia veure-la, sospirava. A l'últim s'hi acostà.

—Noi... Què diu el diari? Sembla que us cridaran tots per a anar al front, oi?

—Potser sí, mare. Ben mirat, ja hi hauríem d'ésser tots sense esperar que ens cridessin. Si no fossis tu...

—Però... et sembla que sí que us hi faran anar per força?

—Sí.

—Ai, pobres fills!

I la Clemència, que ja no pot més i no sap com aguantar-se el plor, s'eixuga els ulls i el nas amb la punta del davantal.

—Escolta, noi. Vols creure'm a mi? Vés-te'n a França. Vés a casa l'oncle Joan.

—I ara! Què dius, mare?

—Fill, abans que et portin a matar-te prefereixo tenir-te lluny... Potser no et veuré mai més, però sabré que estàs salvat...

—Mare, això no m'ho diguis més. Jo

no desertaré mai! I no em faig voluntari per tu.

—I per què vols anar a fer-te matar? Per aquests quatre que manen? Que hi vagin ells!

—No, mare, no per aquests quatre... Per tots els altres, que són molts milions!

—Són molts... Doncs jo només et tinc a tu!

I la Clemència ja sanglotava desesperadament.

—Bé, no et posis així. Encara no hi som. Potser s'acabarà abans que jo hi vagi...

LA Clemència venia de comprar i passava per davant de l'estació. En aquell moment sortia un riu de gent. Dones, criatures, vells; bruts, estripats, miseriosos, amb ulls de famèlic.

Acabava d'arribar un tren de refugiats.

—Són de Màlaga...

—Mira aquell vell! Ve ferit... Els avions!

—Si n'han caminat d'hores! Com deuen haver sofert, pobra gent...

—Haver de fugir d'aquesta manera... Ni temps de recollir una peça de roba... Pobres!

El riu de dol encara no s'havia acabat quan la Clemència, voltant per darrera els autocars que recollien els refugiats, s'allunyà. Duia el cor encongit i els ulls humits. Havia vist de prop el sofriment dels altres...

—Per tots els altres, que són molts milions— havia dit el noi.

Recordà unes paraules d'aquella poesia que li llegí un matí la noia de la tenda, mentre ella escombrava el carrer:

«A sang i a foc avançareu,
de fortaleza en fortaleza...»

I veia pobles cremant i una riuada immensa d'humanitat aterroritzada que fugia i deixava un rastre de sang...

La Clemència prengué un aire resolut. Li feia l'efecte que ara comprenia les coses. Fins avui, arraulida en el seu egoisme maternal, no sabia la veritat del món.

—Sí, a tots ens toca la nostra part —es deia—. A tots ens toca algun sacrifici. Acceptem-ho. És una cosa de tots això que passa!

Entrà a una botiga i comprà llana.

El noi, quan arribà a casa, la trobà a l'entrada, fent mitja.

—Ets molt treballadora! Què fas aquí?

—Et faig uns mitjons per si has d'anar al front.

Ho digué serena, sense alçar els ulls de la feina.

El noi volia abraçar-la. Però tingué por d'enderrocar aquella serenitat. I es ficà a dins sense contestar.

A l'endemà s'allistava com a voluntari.

Anna MURIÀ

Bases

Primera. L'assumpte de la novel·la es desenrotllarà en l'actual ambient de guerra i revolució popular.

Segona. L'autor haurà d'ésser una dona.

Tercera. Les obres hauran d'ésser inèdites i escrites en català. Tindran una extensió mínima de cent quartilles a màquina.

Quarta. L'obra premiada serà publicada com a fulletó a «Companya».

Cinquena. El premi consistirà en cinc centes pessetes en metàl·lic. El Jurat podrà designar altres obres que també seran publicades com a fulletó a «Companya».

Sisena. Les obres hauran de presentar-se a la redacció de «Companya», Passeig de Pi i Margall, 64, amb indicació de nom i adreça de l'autora, abans de les nou del vespre del dia 30 de juny pròxim. El veredict del Jurat es farà públic el dia 19 de juliol del 1937.

Barcelona, 15 d'abril del 1937.

JURAT

Maria Teresa Vernej.

Mercè Rodoreda.

Carme Montoriol i Puig, pel Grup Sindical d'Escriptors Catalans (C. N. T.).

Rafael Tasis i Marca, per l'Agrupació d'Escriptors Catalans (U. G. T.).

Josep M. Francès.

Marlene Dietrich

**l'actriu amiga que no
ha volgut ésser «nazi»**

JA de temps que ens constava. Per tant, la seva solidaritat d'ara ens ha commogut, però no ens ha sorprès. A aquella primera part de rebel·lió i de lluita de la Dietrich contra el «nazisme» havia de seguir, per força, aquesta segona de l'adhesió d'ella vers nosaltres, els paladins ibèrics de la causa anti-feixista.

Marlene Dietrich, la dona-gardènia, sensibilitat i harmonia infinites, inquietud intensa i indomable dels veritables genis, ens comprèn com ningú, perquè ha hagut de viure la nostra mateixa realitat. Ella sap de la lluita contra aquell racisme que no aspira més que a anihilar i mecanitzar; que vol fondre tot l'or al seu plom, perquè, al fi, de la barreja en surti un metall gris, sense bellesa i sense preu.

Marlene Dietrich ha fugit d'Alemanya, fent enfadar terriblement el «Führer». Quan el «Führer» li ha ofert reconciliar-se amb ella, a canvi de què ella tornés a la pàtria, a formar part de la legió d'autòmats que anomena actors de cinema, Marlene s'ha estret mit d'horror de cap a peus, i per tota resposta s'ha considerat nord-americana. Ara, naturalment, és d'una manera pels «nazis» com una renegada, i també, ambients d'opressió i d'asfíxia. I la dona-gardènia fugué d'ells per tal d'evitar que s'extingissin, irremeiablement anorreades, la meravella de la seva personalitat i el miracle de la seva intel·ligència.

TANISCHKA

REUS.— Es prepara una gran conferència comarcal per a la constitució de l'Aliança Nacional de Dones, en la que prendran part delegades de totes les entitats polítiques, sindicals, culturals i deportives.

SABADELL.— S'ha celebrat un gran miting de dones en el qual parlaren Dolors Bargalló, Caritat Mercader i altres companyes de diferents organitzacions, els noms de les quals sentim no recordar, que abogaren per la creació de l'Aliança Nacional de Dones.

A tots els partits, sindicats i organitzacions antifeixistes on hi hagi dones: envieu-nos noves concretes referents al treball que fan les dones en la vostra localitat.

CORNELLA.— L'Agrupació de Dones Antifeixistes ja té concedit el local per a instal·lar la guarderia de nens d'obres.

TORRALBA.— Les dones de Torralba han fet lliurament de cinc centes pessetes al Socors Roig Internacional.

VIC.— Amb gran entusiasme i animació tingué lloc un miting d'orientació del treball de les dones antifeixistes.

Després de la jornada a la fàbrica, les dones antifeixistes de Sabadell fan tricot per al front.

ANGELINA SANS I PALERM
pescadora de la Ràpita-Alfacs. Aquesta pescadora de la Ràpita-Alfacs és molt popular i estimada entre els seus companys de treball i per totes les dones del poble en general.

L'AJUT INTERNACIONAL AL POBLE HISPÀNIC

Procedent de Nova York, ha arribat a Barcelona un equip sanitari dirigit pel doctor Donald Pitts, conegut fluitador antifeixista dels Estats Units.

Al davant de les infermeres hi ha Bertha Kipniss, destacada militant del moviment femení contra l'imperialisme ianqui.

Venen acompanyades d'altres metges i sanitaris per tal d'ampliar el personal tècnic de l'Hospital Americà que han muntat els antifeixistes ianquis a Madrid, i han portat tota mena de material quirúrgic, sanitari i ortopèdic, tot moderníssim i d'especial construcció per als ferits de guerra.

Catalunya i els altres pobles d'Ibèria agraeixen al proletariat i a les forces populars i democràtiques de tot el món aquest ajut desinteressat que ens ofereixen tan sovint i amb tant d'afecte.

CORREU DE «COMPANYA»

COMPANYA inaugura en aquest número la secció «Correu» per a comunicar-se amb les col·laboradores espontànies que ens envien treballs per a publicar. Preguem, però, que no oblidin d'annotar la localitat i el lloc de treball de la que escriu. Agraïrem que se'ns enviïn notes concretes sobre fets o activitats en què les dones intervinguin directament.

ISABEL LÓPEZ.— El teu treball «Vèncer o morir» és acceptat. Caldria, però, que comuniquessis el lloc on treballes.

HERMINIA G.— Canet de Mar. — Està bé el teu treball. Preferiríem, però, altra cosa: quelcom del poble...

ANGELA RODRÍGUEZ.— Molt bé la poesia, però és massa llarga; pensa que tenim l'espai reduït.

CARLOTA PUJOL.— Publicarem el sonet. Cal, però, que ens diguis on treballes.

M. ABRIL.— El mateix que H. G. de Canet de Mar.

J. PEYRÓ.— Impossible. Volem coses sentides.

MARIA ALEMANY.— Molt bé però has de dir-nos on treballes.

ANTONIA TORRENS MARTORI.— La teva poesia a Garcia Lorca ens agrada molt, però volem saber el lloc on treballes.

MARIA CLOS.— El teu treball ens plau. Et preguem que passis per la nostra Redacció.

PEPETA GREGORIO.— Passa per la Redacció.

LLÚCIA RUIZ.— Ho publicarem.

ELS NOSTRES ENEMICS

Hi ha un cert senyor de Badalona que sense cap dret fa el maneta en una Conselleria de la Generalitat, des d'on s'empenya en sabotejar una popular organització d'auxili als nens refugiats. Gràcies a les seves maniobres, aquests dies molts centenars de nens s'han quedat a la ració.

Les dones del poble català veiem que aquests infants, fills de les nostres companyes de Madrid, estiguin degudament atesos a Barcelona, no consentirem que res ni ningú obstaculitzi la nostra solidaritat.

Apel·lem al bon sentit d'aquest senyor de Badalona perquè solucioni ràpidament el problema d'aquests nens refugiats.

Montserrat Martínez, d'Ajut Català d'Esquerra Republicana de Catalunya i redactora de «COMPANYA», que ha estat nomenada presidenta de l'Aliança Nacional de la Dona Jove. La redacció es felicita del seu nomenament i desitja a la nostra companya tota mena d'èxits.

Apunts d'una noia QUE LA GUERRA HA TRANSFORMAT.

CAPITOL I EL TROBAMENT

Amb vint anys i molt d'entusiasme, el 19 de juliol em vaig llançar al carrer.

La meua vida anterior va ésser la mateixa de la de tantes noies de Catalunya.

Filla de petits propietaris del camp, la meua infantesa es desenrotlla en mig d'una falsa aparença de luxe i benestar, fruit d'una economia sòrdida i disfressada.

Sempre havia sentit als meus pares fer per mi projectes de casament amb tal o tal xicot de posició. Jo, per contra, somniava amb l'amor i tremolava de veure'm un dia obligada a abandonar els meus somnis per tal d'acatar la voluntat dels meus pares. Mai no se m'havia ocorregut que jo pogués sublevar-me.

Però un dia, al carrer, vaig veure uns

quants milers d'homes, dones i joves que es manifestaven portant una gran pancarta que deia:

EL POBLE DE CATALUNYA VOL PAU I LLIBERTAT. ABAIX EL FEIXISME!

Tota aquella gent semblava plena d'entusiasme. Cantaven. Mai a casa meua no havia sentit parlar de res de tot això i una gran curiositat va colpir-me. Amb quina inquietud preguntava als uns i als altres! Poc a poc una nova llum es feia en mi. Vaig saber que a Catalunya hi havia gent que volia treballar i no podia: no hi havia feina; que els catalans, treballadors per excel·lència i per tradició, eren

explotats per un imperialisme central i rapaç; que molta de gent estava empresonada, no per criminals, sinó perquè lluitaven en contra de la guerra i del feixisme.

Un gran sentiment va envair-me i unes grans ansies de lluitar en contra de la injustícia.

El 19 de juliol els primers trets em van despertar; vaig sortir al carrer i en assabentar-me de la sublevació feixista, indignada, sense demanar permís a ningú, obeint únicament el meu juvenívol impuls, vaig adreçar-me cap a la plaça de la Pau, on per primera vegada vaig veure una barricada. Jo no tenia armes ni sabia servir-me d'elles, però sentia que un moment o altre podria prestar servei. Amagada al darrera de la barricada, els primers trets em van impressionar, però els meus desitjos de servir una causa justa em van donar alè per a romandre en aquell lloc. El tiroteig s'intensificava cada vegada més. Un company caigué mort al meu costat. Saltant-me el cor dins del pit, vaig prendre-li l'arma. Vaig fixar-me con ho felen els companys per a tirar i vaig disparar el meu primer tret.

Hora darrera hora vaig lluitar, primer amb timidesa, però a cada minut que passava em sentia més forta i decidida. No coneixia els que combatien al meu costat; potser ahir encara m'haurien fet por, però avui sentia que un mateix entusiasme ens havia agermanat.

Quina era la causa d'aquella transformació?

Ja no em recordava de què els meus pares passarien ànsia; ja no pensava en la meua situació estranya; jo, tan plena de prejudicis abans, romania en mig d'aquests homes que no coneixia i oi més encara, em sentia més prop d'ells que de la meua família. En els moments que la lluita era menys intensa i, per tant, podia pensar una mica, tractava d'explicar-me la meua actitud i el meu canvi, i la sola explicació que trobava era que un impuls més fort que la meua pròpia voluntat m'havia fet adoptar la causa d'un poble ple d'heroisme i sentia que mai més no podria fer altra cosa que romandre al costat de tots aquests que a la vora meu donen llur vida per tal de defensar la llibertat i el dret de viure.

Un jove vol traspassar, corrent, la plaça per a venir amb nosaltres a la barricada; les metralladores feixistes fan llur tasca infame i l'home cau ferit. Malgrat les advertències dels companys, deixo caure el fusell i em precipito a ajudar-lo. El meu cos li serveix de parapet. Amb grans esforços, perquè l'home pesa molt i jo no sóc gaire forta, l'arrossego fins posar-lo a cobert al darrera de la barricada. Mentrestant una bala em fereix el braç, però de moment no sento res: penso únicament en el company que tracto de salvar. Ja un cop resguardats, en veure'm ferida, tinc un moment de por, que aviat passa. Els companys em guareixen com poden; la meua ferida no és greu, però no puc continuar lluitant. Parlo una mica amb el company ferit. Es un obrer metal·lúrgic que lluita des de fa molts anys per la causa. Es jove, té vint-i-cinc anys, la vida per ell ha estat dura. De molt petit treballa per a guanyar quelcom. Ha estat empresonat diverses vegades. Parlem mentre els altres lluiten. Com pot ésser que la conversació d'aquest jove m'interessi tant? Ni tan sols m'ha donat las gràcies pel que jo he fet per ell: ho ha trobat tot natural. Per tant, és un home sensible. Com s'expressa quan parla dels sofriments de tots els treballadors! Cada cop sento més la inutilitat de la meua vida anterior. D'ací endavant faré com aquest company. El meu cor jove, inexpert, sent anhels de sacrificis; necessito ajut...

—Quin és el teu nom?— em pregunta de sobte el company.

—Marina— responc.

M'apreta les mans i en un impuls les besa.

Dues bales han ajuntat les nostres vides. Anirem plegats en la vida. Ens ajudarem. Guarirem de pressa de les nostres ferides per tal de poder continuar en la gran tasca d'alliberament del nostre poble. El meu camí m'ha estat assenyalat.

MARINA

CONSELLS PER A ESTABLIR UN RÈGIM

El millor consell el dona Don Quixot a Sanxo quan li diu:

—Come poco y cena más poco, que la salud de todo cuerpo se fragua en la oficina del estómago.—

Els consells que hem de tenir presents són de dues modalitats distintes:

Primer: QUE hem de menjar.

Segon: COM hem de menjar.

QUE HEM DE MENJAR. — Saber el que ha de menjar un noi que creix; el que ha de menjar un home fet, una dona que cria: tot això és molt útil, però no cap en un article. Prenguem unes notes per a l'home fet. Suposem que pesa 65 quilos.

Cada dia, doncs, aquest ciutadà necessita:

$0'8 \times 65 = 52$ grams d'albumina;

$1' - \times 65 = 65$ grams de greix, i

$5'5 \times 65 = 357$ grams de fècules o [sucres].

Naturalment que això fa referència a l'home de vida sedentària: el buròcrata, l'oficinista, l'intel·lectual.

El que executa un treball intensiu, treball mecànic, treball de braços, obrers, soldats, deportius, etcètera, han d'augmentar aquestes dades proporcionalment a llur treball. Augmentaran sobretot el darrer concepte i, en lloc de 5 o 6 grams per quilo de pes, en prendran 8 o 9 grams.

Per a portar a cap aquestes mesures cal només tenir un quadre de composició dels aliments, i al cap de molt pocs dies hom s'hi aventa, a tal punt que sap calcular una ració més ràpidament del que ho far per a passar revista de les despeses que ha fet a «plaça».

Per tal de fer més senzill el càlcul s'han traduït els grams d'aliment en calories.

Recordeu bé que 1 gram de greix dona 9 calories; que 1 gram de fècula dona 4 calories i que 1 gram d'albumina dona 4 calories.

Amb aquests valors aproximats us serà fàcil deduir que les calories que necessita l'exemple anterior, aquell home de 65 quilos, són unes 2,200, mentre no faci un treball molt actiu.

Per a determinar ràpidament les necessitats calòriques d'un individu es multiplica el nombre de quilos de pes per 24 (nombre d'hores del dia) i això dona el valor mínim. Damunt d'aquesta dada s'hi afegeixen les calories corresponents a les despeses de treball, les quals, en el cas d'un buròcrata, ascendeixen al 50 per 100 del valor total.

Per tant en el nostre exemple tindrem:

$$65 \times 24 = 1560 + 50\% = 2340$$

valor lleugerament superior a l'obtingut partint del fet inicial que el règim

precisa de 0'8 grams d'albumina, 5 o 6 de fècula i 1 gram de greix per quilo de pes d'organisme adult.

Si es tracta d'un noi que creix, s'augmentaran dues coses: el tant per quilo dels tres elements i d'una manera especial l'albumina, que es necessita a l'hora del creixement.

Per això Richet ha dit que «el noi de 12 anys ha de menjar tant com el seu pare». En termes generals podríem dir que fins als 7 anys n'hi ha prou amb donar CARN una sola vegada al dia (dinar). Després del 7 anys i mentre fa la creixença, dues vegades al dia.

L'home madur no la necessita per a res la carn si té ben atesa la quantitat precisa d'albumina (ametlles, nous, avellanes).

No cal dir que el noi que creix necessita verdures i fruites (vitamines) i cal prohibir-li, almenys fins als 15 anys, tota mena d'embutits, caça, alcohol i picants, excepció del pernil.

COM HEM DE SUBSTITUIR LES PRIMERIES MATERIES. — Així mateix hem de saber manejar el quadre de substitucions.

No n'hi ha prou de tenir la idea remota que 100 grams de carn cuada són igualment alimentaris que 120 grams de peix, que tres nous o que mig litre de llet.

Hem d'anar molt més enllà. Hem de saber substituir la carn, el peix, els ous i la llet per les verdures, els llegums, la fruita i els cereals. Hem de saber com s'administren aquests aliments perquè responguin a una substitució totalitària; ens hem d'acostumar a manejar les taules, que ens ensenyen que dues nous donen més aliment que un plat de brou calent fet amb vegetals i adobat amb carn y gallina.

Hem de saber que a casa nostra tenim un tresor alimentari a base de nous, avellanes, ametlles i figues seques, que ho podem resoldre tot si saben fer les substitucions. Si sabem

que la qualitat «vitamina» es troba a bastament al tomàquet, a la taronja, etcètera, i que la quantitat no compta com a factor important quan ens mirem les vitamines, però sí que compta quan ens mirem els greixos (olis), i pensem en l'edema de guerra per haver restringit massa els greixos. Cal que sapiguem substituir un pa per cocs fets amb farina d'arròs i oli o farina de blat de moro o farina de soja. El fonamental és:

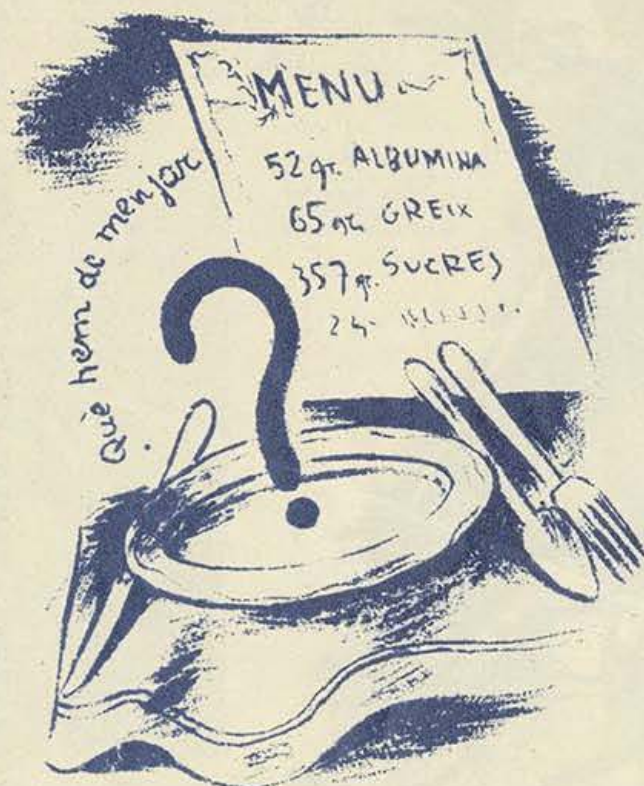
Saber què s'ha de menjar;

Saber fer les substitucions;

Saber com s'ha de menjar, i

Saber quant s'ha de menjar.

Ja s'ha formulat aquestes quatre preguntes cada mestressa de sa casa?

CURA DE LA PELL

El cuir cabellut necessita, com la resta de la pell, cura d'higiene. Devem distingir: Primer, cura del cuir cabellut; i segon, cura dels cabells.

Quan es porta el cabell curt, rapat, és molt fàcil conservar net el cuir cabellut: basta amb una bona ensabonada diària amb aigua calenta i un bon sabó.

Les persones que tenen un excés de secreció grassa han d'utilitzar, per a rentar-se, aigua en la que prèviament s'hagin bullit de 5 a 15 grams de borat de sosa per litre i empraran sabó de sofre.

Es poden alternar els rentats de cap amb locions alcohòliques d'èter sulfúric quan els cabells són excessivament grassos. Però si els cabells són secs s'ha d'evitar l'ús de preparacions dessecants, que inciten i provoquen la producció de la caspa.

Heus-ací una loció per a cabells grassos:

Alcohol de 80° 80 grams.

Alcohol alcanforat a. a. 5 grams.

Rom a. a. 5 grams.

Glicerina a. a. 5 grams.

Clorhidrat de pilocarpina 50 centígrams.

Per als cuirs cabelluts molt secs es recomana l'ús, so-

bretot després de rentat el cap, de la fórmula següent:

Oli d'ametlles dolces a. a. 20 grams.

Alcohol Essència de violeta, quantitat suficient per a perfumar.

Si la sequedat fos molt pronunciada s'emprarà:

Oli d'ametlles dolces o oli de ricí 15 grams.

Mantega de cacau 5 grams.

En el cas que el cuir cabellut tingui molta caspa, hom prescriu els ensabonants freqüents amb sabó de sofre i la loció amb la mescla següent:

Alcohol de 90° 250 grams.

Alcohol de romaní a. a. 25 grams.

Eter oficial a. a. 25 grams.

Clorhidrat de pilocarpina 25 centígrams.

Amoníac líquid 4 grams.

Aigua quantitat suficient per a disoldres.

S'aplicarà amb un raspall semidur.

Per a la dona es recomana la loció següent:

Aigua destil·lada 30 grams.

Nitrat de potassa 50 grams.

Formol al 40% 30 grams.

Eter oficial 20 grams.

Alcohol de romaní 20 grams.

Alcohol de 90° quantitat suficient per a 300 centígrams cúbics.

En Guillem a l'illa volcànica

(Continuació.)

Ull de Vidre prengué la mà del noi i empenyent-lo el portà cap al seu camarot. Un cop dins, tancà la porta amb dos o tres panys, mirà sota el llit per a veure si hi havia algú amagat, recorregué amb desconfiança l'habitació i per fi, donant mitja volta, s'en-carà amb en Guillemó i amb veu fosca, que feia tremolar les parets, parlà així:

—D'ací endavant faràs sempre el que jo et mani, sense mai preguntar res, sense mai tractar de saber res.—

Guillemó no era pas un covard, ja ho hem dit, i va voler contestar a Ull de Vidre i aclarir certes coses, però la veu li baixava i pujava dins de la gola, sense que sortís per la boca. I no era por, no.

El contrabandista no esperava cap res-pecta, tan convençut estava de què un noi- et com en Guillemó no podia resistir-lo. Adre- çant-se a un recó de la seva habitació on a primera vista es veia un moble com d'un

metre d'alçada, cobert per un mànec de la Xina fosc, digué:

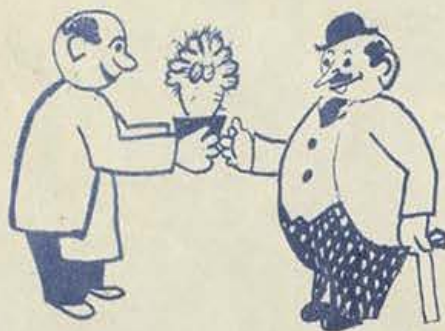
—Tinc un secret que em farà ric tan aviat com desembarquem a Ceilan. Tindrè or, pedres precioses, teixits de seda, armes, tot el que un home pot desitjar en aquest món, i tot això gràcies al meu secret. Si em convé, podré enriquir tots aquells que em rodegin; podré enriquir el mateix rei; podré enriquir tot un poble, o podré enfonsar-los si em dóna la gana, i fins i tot podria...—

Guillemó escoltava sorprès. A mesura que s'exaltava parlant, el contrabandista prenia color i es feia més humà. Mai Ull de Vidre no s'havia dignat adreçar dues paraules seguides a Guillemó, i ara, tot d'una, oh miracle, sense que semblés venir a tomb, li havia agafat confiança i li explicava els seus plans. Ull de Vidre seguia parlant, al mateix temps que llançava núvols de fum negre per la pipa.

—Fa dos anys i mig, el Coix, el meu millor amic fins aleshores, començà a tornar-se sorrot i reservat. Ja no venia amb mi a les tardes a beure en les tabernes dels ports; ja no li agradava barallar-se amb la banda dels «Nous Colons»; ja no m'explica- va les seves aventures, ni m'ensenyava no- ves cançons, ni es jugava els diners amb mi. El Coix s'havia casat dos mesos abans, amb una dona estranya, jove encara, de llengua estrangera, que no parlava amb ningú ni mirava ningú; no sortia mai de la seva cam- bra. Es deia Raca. De tant en tant hom sen- tia grans aldarulls i rialles d'aquella dona barrejats amb terribles injúries del Coix.

Al començament, en el «Centaure» tothom feia comentaris de sorpresa, però més tard ens vàrem acostumar a la idea de què amb nosaltres venia una persona que no donava més senyals de vida que les seves rialles. I la seva rialla era clara i simpàtica, i quan la sentíem tots interrompiem un moment la feina per a esbargir-nos amb aquella ale- gria. Després continuàvem treballant, amb una miqueta d'enveja del Coix, que posseïa una dona tan simpàtica. Malgrat això, a mesura que el temps passava començàvem a donar-nos compte de la gran transforma- ció que s'operava en el nostre capità. Deixà de desembarcar en molts ports; deixà les baralles, les borratxeres, el joc, aquelles cançons que ens feien riure tant. Gairebé ja no ens parlava ni ens somreia. Els ho- mes de bord començaven a estar descon- tents. El seu front es va cobrir d'arrugues i en las nits de lluna pujava al pont i es pas- sejava. Es passava hores i més hores tot sol, contemplant la mar i els estels. Què li havia passat?

(Continuarà.)

—Quin nom té aquest cactus?
—«Princlopolis selvàticum», senyor.—

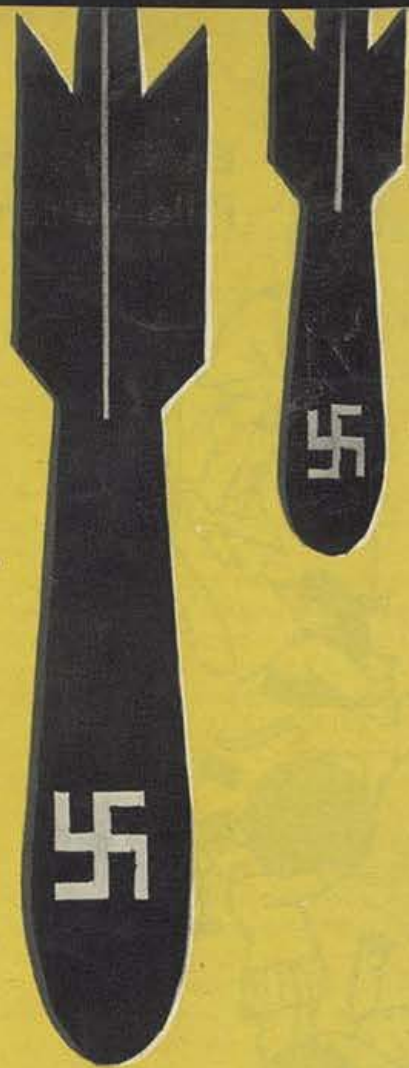
—Clou els ulls, Marteta, i veuras quina sorpresa et porta el teu sant.
—Oh, que feliç!
—Se'n diu «princlopolis selvàticum».

.....
La Marteta acosta el nas, imprudentment, a la planta, i...

...furiosa acosta el «princlopolis» al nas del seu espòs.
Punt final i nassol del «princlopolis» sensacional.

Grosses bombes que els aviadors
d'ànima negra pengen als cels,
**No malmeteu els
tendres cossets
d'aquests infants!**

Societat General de Publicacions
(Empresa Col·lectivitzada)
Barrell, 243 al 249. Barcelona.